

IPAR ÉS KERESKEDELEM

IPAROSOK, KERESKEDŐK, MEZŐGAZDÁK ÉS ROKONSZAKMÁT-ÜZÖK HETI KÖZLÖNYE
A „BAROSS SZÖVETSÉG” SZEGEDI FIÓKJÁNAK HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön

Laptulajdonos:

Szerkesztő:

Szerkesztőség:

Egyes évre 100 K
Fél évre 50 „
Szegedi évre 20 „

A BAROSS SZÖVETSÉG
szegedi fiókja

VIDACS ALADÁR
főtitkár

Szeged, Honvéd-tér 8—9. sz.
Telefon 15—52.

Egyesüljünk!

Közismert a tény, ezért nem is akarjuk bizonyítgatni az egyesülésben rejlő erőt. Felesleges is volna. Felesleges volna idézni a magvető embert, ki halálos ágyán oly meggyőzően beszélt hét fiának a hét gyöngye pálcáról, melyek külön-külön oly könnyen törhetők, de összefogva nagy ellentálló erőt fejtenek ki. Ha igazi példáját akarnánk felhozni az egyesülésben rejlő erőnek, utalhatunk a vizeseppekre, melyeknek egyesüléséből lesz a végtelen erő forrása: a folyó, a folyam, az erejében rettentő tenger. De idézhetnénk eseteket, hol a szellőből pusztító orkánná izmosodott levegő falvakat, városokat tett tönkre. Szellő korábban alig-alig birt a viráglevelekkel is.

De nemcsak a természeti erők tárák elélné azt az erőt, melyet az egyesülés tud teremteni. A politikai és közgazdasági történelem hasonlóképp.

Az ókorban a kereskedő szellemű, kallandvágyó főnőcai nép tudta, hogy szerte szilánkolva nem szállhat tengerre a Liba-

non tövétől, a későbbi Szent-Földről, hogy a Földközi-tenger afrikai partjait érintve Nagy-Britanniáig eljusson. Társulatokba verődtek. A XI—XII. évszázad keresztes vitézeivel száz és ezer kereskedő és iparos verődött érdekszövetségbe, hogy Nyugat és Kelet ipar és kereskedelmi cikkeit kicserélje. Stációtól-stációig terjedt egy-egy csoport munkaköre. Így kötötték össze Palesztinát a Normand félszigettel.

Vagy van-e a közgazdasági törekvések elérésére, az egyesülés erejére kiáltóbb példa, mint a német kereskedő városok szövetsége, a XII. évszázban született Hanza szövetség. Ez a csodákat mívelő egyesület pedig nem volt égi csoda, hanem ügyes, egymást megértő hus és vér német kereskedők szövetsége. Külföldön letelepedett német kereskedőké. Ilyenek alapították meg a londoni Acéludvart. Ez virágzása idején magához ragadta egész Anglia iparának és kereskedelmének intézését. Ez az egyszerű szövetség, ez volt a földteke ura. Hamburg, Bréma, Lübeck nagysága szól e szövetség nagyságáról leghivatottabban. Idézni kíván-

„Te kereskedő leszel”

Franciából fordította: Vidacs Aladár.

(Folytatás.)

— Igaz, hogy ma még nem nagyon beteg, azonban holnap betegebb, holnapután még betegebb lenne, azután meg már nem volna érdemes megcsináltatni, ujat kellene venni s ez három frankba kerülne, míg most csak két sousba és van egy jó kosaram igen hosszú időre. Érted Péter?

— Igen uram, önnek igaza van. És Péter már is sietett a kosárfőnökhöz.

— Eh, barátom, egy sous egy sous, de ha a souskat mi gondozzuk, a frankok önmagukat ápolják.

— Lehet, de ez a mesterség nem valami kíváncsatos, ha lépten-nyomon futni kell a vevőket kiszolgálni. Még nyugodtan ebédelni se lehet. Kissé különös, hogy az ember mindenkinek a szolgája.

— Igen, gyermekem, mint mondtad, mi mindenkinek a szolgái vagyunk. De viszont az egész világ az, mely bennünket eltart. Ha a vevők nem

jönnének bennünket zavarni, szedhetnénk magunkat és mehetnénk a kórházba. Azonban azok elhozzák ide pénzeiket; mi őket kiszolgáljuk így, mint most és rendben vagyunk. Tudsz te nekem csak egy foglalkozást is mondani, ahol senkivel sincs dolgod? Emlékezz csak az elmúlt napokban mily sokat beszélünk erről és szavamra, te akkor nagyon helyesen fogtad fel. Ugy tünik, hogy ma a térszta gőze megváltoztatta nézetedet. Többé ne csinálj térsztát feleségem.

Oh bizony, máskor meggondolom, mert nem gondolkodik helyesen e fiu, ha térsztát eszik.

— Ugyan, térsztával vagy térszta nélkül, viszonozz az öreg, emlékezz meg fiacskám, nem szabad megvetni egy sous-t sem s nem szabad megvártni egy vevőt se egy pillanatra sem.

X. FEJEZET.

Eljárás a vevőkkel szemben.

Amikor Péter belépett, éppen készültek ebédhez ülni. — Nos Péter, mondá Gerard hasát simogatva, ez az óra mit mond?

— Azt főnököm, hogy itt a sütemények

juk, hogy trónt adott és tróntól fosztott ez a kereskedelmi szövetség. Amikor IV. Waldemár dán király 1370-ben Wisbyt feldulta, a Hanza őt lealázó békére kényszerítette. A dán rendek ekkor megfogadták, hogy csak oly királyt választanak, aki ennek a kereskedelmi szövetségnek kiváltságait tiszteletben tartja.

Hasonlóképp szólhatunk a déli városok szövetségéről, a Levantéről, mely Kis-Ázsia, Szíria és Egyiptom partvidékeit kapcsolta össze kivált Olasz- és Franciaországgal. Hatalmas erőt termeltek ezek az egyesülések. És mikor keletkeztek mindezek? Nagy, háborús megrázkódtatások termelték ki őket.

Ilyen a ma kora is. Szeretnénk hinni, hogy az elmúlt háború világháború jellegének vége van, bár igazi nemzeti izű kilendülések még lesznek. De az idő elérkezett arra, hogy az egyesülések erejét keltjük életre. Ha megfigyeljük, tényleg veszünk hírt arról, hogy egy-egy ország határain belül a nemzetek közgazdasági szövetségekre tömörülnek. Így van ez nálunk is. Háborús megrázkódtatások termelték ki őket.

E szövetségek közül egy sincs, mely a Baross Szövetséggel egy vonalba állítható volna. Céljában, szervezetében, de már elért erejében sincs hozzá fogható. Igazi országos és igen hosszú időre megalapozott intézmény, melyet még ellensége se kicsinyelhet le. Ne feledjük, a Hanza, a Levante is kicsiből lett nagygyá. Mi, akik

szövetségünk szervezetét ismerjük, mi, akik tudjuk, hogy hivatása nem kisebb, mint a keresztény nemzeti vagyont, hogy úgy mondjuk, a kisiklott talajt biztosítani talpunk alatt, pillanatra se kételkedünk abban, hogy célját eléri.

Nem sok város vagy nagyobb község van, hol lábát meg ne vetette volna. Egyikben-másikban önálló fiók gyanánt, a kisebbekben, mint a legközelebbi fiók tartozéka.

Magyar iparosok, kereskedők, mezőgazdák értsétek meg mind a kor szavát. Legyetek eggyé a Baross Szövetségben. Találjátok meg magatokat itt mind! Kiben magyar szív dobog, ki szerete tel és áhitatos tisztelettel tekint a feszületre és ki egy világszép ország újra építéséhez csak egy porszemnyivel is hozzá akar járulni, az legyen tisztában azzal, hogy amit a politikai, a fegyveres háborúban elvesztettünk, azt csak közgazdasági szervezkedésünkkel nyerhetjük vissza. Lássuk be, hogy az egyesülés roppant ereje segíthet bennünket egy diadalmas közgazdasági harcra. Szomszédos városok, községek, halljátok hívó szónakat! Fogadjátok el szövetségre nyújtott jobbajainkat! Ilyen területetenként alkotott szövetségekből fog kialakulni az egységes, országos szövetség. És ha ez meg lesz, mint-hogy csak ekkor és csak így lesz a magyar e hazában egy akarat, sikerünk biztos. Igén, okuljunk már végre, hisz eddig ugyanis mindig az volt vesztünk, hogy nem volt egy akarat a magyar!

órája, szóló Péter nevetve. Kivált ha valami pompás, azt már szeretem.

— Tehát te szereted a téstafélélt? — jegyzi meg Gerardné, egy kiváló ételt találva föl. Péter nem válaszolt semmit, de arckifejezése megadta a választ. Már mohón beleszurta villáját, amikor cin-cin és a kis csengő kimenésre készítette őt.

— Jól van, hogy várjon ott egy kicsit, mondá Péter, én még előbb megeszem téstafélélt.

Azt már nem, Péter, szólal meg élesen Gerard atya; itt hagyod téstafélélt és azonnal futsz a boltba. — Ha te nem más... és olyan mozdulatot tett, mint aki menni akar, de Péter ekkor már sérényen ellillant.

— Hitemre, szóló visszatérve, — ezért a csekélységért nem volt érdemes felkelni. A kis Darlot volt itt, egy sousért fűszert vett.

XI. FEJEZET.

Egy csomag átvétele.

Délután volt az idő. Gerard atya sétálni ment s Péter egyedül maradt otthon. Alig hogy a főnök elment, megállt a vasut szállító kocsija az

ajtó előtt. — Hoztam Gerard ur részére egy csomagot, hova tegyem le, fiatal ember? — kérdezte az alkalmazott.

— Nem nagy, tegye ide kérem az íróasztal végére, — válaszolta Péter.

— Jól van, most írja alá az elismervényt és adjon 3 frank 55 centimet.

Péter aláírta, átadta a pénzt és a küldeményt félretette, érezte, hogy ő most fontos személy volt. Amidőn látta, hogy főnöke hazajött, szinte kiáltva mondta: „Gerard ur, érkezett az ön részére vasuton egy csomag.”

— Ah, ez bizonyára Párisból jött. A narancs és fűgés láda, melyet rendeltem. Minden rendben van?

— Nem fudom, Gerard ur.

— Hogyan, te nem tudod? Hát nem nézted meg figyelmesen? Nem vizsgáltad meg, hogy minden rendben van és érintetlen.

— Nem, uram, mondá Péter eléggé meg-hökkenne, nem tudom.

— Eh fiacskám, ez már olyan dolog, nmít magadtól is kellett volna tudni. Hát szabad át-venni egy postacsomagot, mielőtt megvizsgálod?

Isten háza legyen szemünk fénye!

Szövetségünk fiókiának január 14-iki választmányi ülésén Czigler Arnold elnökünk szövegezte azt a ténny, hogy legfontosabb kultúrintézményeink, templomaink környéki, sajnos nem Isten házához méltók. Gyönyörű Mátyás korabeli alsóvárosi templomunk kertjében ma a környék lakóiának barmai legelnek s a rókusi templom tere szintén nem kultur népülésének megfelelő beépítést kelt, nem is szövege a felhagyott fogadalmi templom körüli táj szégyenlelesen elhanyagolt voltáról.

Ha fel is vetették illetékesebb körök már ezt a szomorú valóságot, sajnos, igen könnyen napirendre tértek felette, mert a mai napig semminemű intézkedést nem láttunk.

Ha már építkezni nem is lehet, de a templomokat övező szabad teret megfelelő zárlással ellátni, a teret pedig fákkal és bokrokkal, esetleg virággyepekkel, továbbá rendezett kövezettel, vagy kavicsolt utakkal szabályozni és szépíteni felülten kötelességünk. Nézzük meg a zsidó templomot.

A Baross Szövetség, mint keresztény egyesület óhajja most felkarolni agilis elnökének gyönyörű eszméjét s részben a saját kebelében megindított akcióval részben propagandával igyekszik oda hatni, hogy templomaink mielőbb az Ur házáknak megfelelő környezetbe jussanak.

Az első lépést Szeged városától kérjük t. t., hogy mondjon le a legeltetési jogról s a rendezéshez szükséges anyagokat előteremtéséhez is járuljon hozzá. Erre van ezer mód s csak néhányat kívánunk felemlíteni s reméljük, hogy a jóakarattal meghozza a többi eszmét is az eredményt.

A farsangon rendezett sok mulatság vigalmi adójának bizonyos százaléka már szép összeget eredményezne e célra.

A plébániák is magukéva fogják tenni a dolgot s egy meghatározott napon összes templomainkban gyűjtést rendeznek a más alkalmakkor

szépen bevált módon. Hisz a kereszténység örömmel adja fiúleleit annak reményében, hogy hozzájárulhat bármily csekélységgel ahhoz, hogy templomainak méltó keretet nyerjenek.

A különböző keresztény egyulek is igyekezzenek vállvetett buzgalmaikkal szolgálni az eszmét. Fordulunk még a Miasszonyunk leánynevelő intézet vezetőségéhez és kérjük a Karitasz nevében serkentés munkára ő is kis szivgyárdistái, hisz intézetük minden jót, szépet lelkesül, ha az Isten dicsőségére történik.

A Baross Szövetség is megindítja kebelében a gyűjtést s reméljük, hogy a jó példa sok követőre talál. Gyűjtésünkre befolyt összegeket lapunkban fogunk köszönettel nyugtázni. Fel tessék, Isten nevében!

Pály József dr. véglegesítése

A szegedi és közvetve az ország iparosainak igazi ünnepnapja volt. 1921. január 17. Ünneplése volt ez egy kiváló közéleti férfiúnak, akalmá az igazi egymást megértésnek és születésnapja egy reánk virradó, szebb jövőnek. Dr. Pály József iparpestületi titkárt véglegesítették nagy horderejű állásában. Tény az, hogy a szív, a lélek megnyitakozásának ünnepnapok kellene. A véglegesítési alkalom az volt.

Mintegy 90 nemes érzésű iparos és társadalmi jelesség gyűlt össze f. hó 17-én este a Knappe (Bohn)-féle vendéglő nagyertermében. Először az iparpestület érdemes alelnöke Körmeny Mátyás szövelt fel a vacsorán s a töle megszokott tömörséggel és talpraesettséggel üdvözölte az iparos testület nevében az ünnepelt, mire dr. Pály meghatóttan mondott köszönetet. Szavaiából, tekinteteiből az iparoság megbecsülése csillant elő. Nagy fontosságú programját az estély megelőző rendkívüli közgyűlésen a legnagyobb megelégedéssel fejtekte ki. Kedves volt a megjegyzések óhaja azíratt, hogy jelenlevő, közszeret-

— De, viszonza Péter, szabad nekem bizalmatlankodni a szállítóval szemben, akit tíz év óta ismerek s aki igen tisztességes ember?

— Itt nincs bizalmatlanságról szó! Itt meggyőződésről kell beszélni. Végre is nemcsak az a szállító az egyetlen ember, akinek kezén Páristól idáig megfordult a csomag. Előtte vagy huszan kezelték azt. Ismered te mindazokat? Gyerünk, nézzük meg, ujjong, mondá ő nyugodtan, nézzük meg együtt. És Gerard atya hozzáfogott a láda kibontásához.

— Nézd csak, tedd félre ezt, szükségünk lehet még erre. Ezalatt óvatosan felemelte feszítő vasával a deszkácskát, a harapó fogóval gondosan kiszedte a szöveget, kalapácsával meg kiegészítette azokat. Péter szöltanul nézte mindezt.

— Ezt, amit most csinálók, a szállító jelenlétében kellett volna tenned. Ha a csomag, vagy láda nem sértetlen, megmutathatod neki, ha ő is jelen van, visszautasíthatod azt s kártérítést is követelhetsz a vasutón. Mig ha ezt nem az ő jelenlétében csinálod, a vasut joggal mondhatja: ha kezemből kiadtam, már nem felelek érte.

Azonnal kellett volna felszólalni. Ki igazolja be nekem, hogy a kár nem önöl történt meg?

— Reményilem, hogy ez alkalmammal nem hiányzik belőle semmi sem, mondá Péter nyugtalanul.

— De, fájdalom, bizony hiányzott 12 narancs a körülbelül egy kiló fűge.

— Gerard ur, hátha azonnal elszaladok a szállító után s a vasutón elmondom az esetet, bizonyára el fogják nekem hinni.

— Most már ugyan futhatsz, szegény fia: a csomagot átvettéd, hiába való idővesztgetés volna.

— Akkor meg Gerard ur meg fogom fizetni a hiányt, minthogy a kár az én mulasztásomból történt.

Gerard atya visszanyerve jó kedélyét, a fű vállára ütött és jóságos mosollyal nézte őt. Láttá, hogy szinte szenved.

— Nem, nem, gyermekem. Nem oly végtelen szerencsétlenség ez; ezzel a néhány fűvel és narancssal. Most első alkalommal vetél át árut, következésképp nem okozak. Még nem gondolhatál erre.

(Folytatjuk.)

ben álló polgármesterünk hallassa szavait. Dr. Somogyi Szilveszter a maga közvetlenségével, igazi férfias készséggel és színvallással tárta az iparosok elé a vallás erkölcsös élet nélkülözhetetlen voltát. Nyíltan kimondta, hogy az iparosság egy része a közelmúltban eltántorodott ettől, de nyomon is követte Isten csapása. Meggyőződés teljes meleg szavai helyeslést váltottak ki. A tekintetekből szent fogadalom sugárzott föl. Ezt követte közönségre Várhelyi József prépost kanonok tartalmas felkészítője az iparosságra. Vázolta az iparos társadalmi helyzetét a múltban. Krisztus urunknak is szemére lobbantották, hogy ácsmunkás nevelt gyermeke. Istennek hála ma ez meg van törve s az iparosság, a kultúrára is törekvő, egyelőrt, istenfélő iparosság egy jobb jövő záloga.

Wimmer Fülöp szavi után dr. Tóth Imre emelte poharát dr. Pálffyra. A tisztelet, a megbecsülés érzése szülte minden gondolatát. Kiváló közgazdasági érzékkel köszöntötte poharát, dr. Tonelly Sándor arra, amit a jelenlévő önrészes iparosság testesít meg: az alkotó munkára. Utolsónak Marosán cipész mester vallotta meg politikai hitvallását. Azonban őva intette a testületet, hogy székházába a politika beköltözzék. Isten áldja a tisztas ipart!

Emlékezzünk!

Esetről-esetre e címen fogunk feleleveníteni egy-egy részt a XV–XVII. évszázad iparos és kereskedő életéből. Minthogy az Alföldön ez időben figyelembe vehető ipar vagy kereskedelem nem volt vagy ha volt, ez csak átmeneti volt, míg a Felső-Magyarország városai tökéletes ipari és kereskedelmi életet éltek, csak e városok 3–5 száz év előtti iparosaival és kereskedőivel foglalkozhatunk. Forrás munkául leginkább dr. Demkő K. hasonló tárgyú művét használjuk.

A polgárjog. Tagozódás.

Felvidéki városaink a polgárosodás mintaképei voltak már a XIV. évszázadtól kezdve. Magyarországon az, hogy oda idegenek, legfőképpen németek telepedtek le, akik a városi életet már magukkal hozták. Őgyeltek is úgy német mivoltukra, mint a polgárjogra. Ennek megszerzése körülényes volt. Ha valaki azt elakarta nyerni, kénytelen volt két erkölcsös emberrel jelentkezni a bírónál s ezek jóváhírták, hogy ajánlottunk kifogástalan életű ember. Igazolták, hogy törvényes születésű és sok helyen azt is kellett igazolni, hogy becsületes német nemzetségből származik. A céhek a más érdekeiket be sem fogadták. Ha valaki, mint vándorló legény jött, telepedni és mesterré lenni kívánt, mesterré avatás előtt igazolnia kellett német eredetét. Nem egy város kimondta, hogy a szabad királyi és bányai városokban magyaroknak sem házat vennők, sem nyilvános hivatalt vállalniok nem szabad. Szegény magyar! Múltadban nincs öröm!

Később engedtek ebből, de csak nehezen. Megengedték, hogy magyar és tót polgárok fiai a szabó, mészáros és varga célibe bevételesek.

A nemzetiségi különbség mellett nagy volt az osztály különbség. A régi és gazdag polgár családok voltak az előkelők a lenézett kézművesekkel szemben.

A céhek e lenézést azonban nem sokáig tűrték és részt követeltek maguknak a város kormányzásában is. Nem egyszer veres fölkeléseket támasztáltak, míg kivívták a jogot. A polgárt hívták „ur”-nak. Iparos és kereskedő csak később lehetett „ur”. Először csak a 4 fő céh tagjai hívtak „ur”-nak: a nagykereskedők, a pénzvédek, a börtnermők és a kiskereskedők. A többi még sokáig lenézett maradt, mert magát a kézműves munkát lealázónak tartották. Sajnos, ez a buta felfogás a közeli napjainkig tartotta magát.

Iparos testületek már a XIV. évszázadtól (1300–1400-ig) találunk. Azonban sok városban csak akkor keletkeznek, mikor a kézművesek a kormányzásban is kivívták helyüket. Az ekkor keletkezett céheket felszabadította függő helyzetűből az iparosokat. Önrendelési jogot kaptak és a harmadik társadalmi rendet alkották. Az előbb csak az előkelőknél felhalmozott vagyon lassankint a szorgalmas, munkás iparosok közt oszlott meg. Vagyonukkal tekintélynek is gyarapodott.

Félreismerhetlen lett, amit ma sem lehet szem elől tévesztetni, hogy a vagyonosodásnak, a függetlenségnek, az erkölcsi tökéletesedésnek egyedüli biztos alapja a munka. A munkakerülés a legrosszabb tanácsadó.

Kiváltságosok voltak a bányászok. Csak ezek kaphattak saját házukban bormérési engedélyt.

A polgárok legnagyobb része ipar és kereskedelemről él. A XV. évszázaban a céhrendszer teljesen ki van fejlődve. Ezek szabályai a legnagyobb részletekig mindent előírtak. Mindenkinél valamely céhhez kellett tartozni. Érdemes megjegyezni, hogy papok, tanítók, orvosok, gyógyszerészek, hivatalnokok, akár mint ma, nem tudtak céhekben tömörülni. Bár a borbélyokat, fűrészőket nem tekintették iparosoknak, mégis céhekbe készítették őket. Így tudták megakadályozni a mások jólétének rovására történő túlságos meggazdagodást, a tömeges elszegényedést s az ezzel járó erkölcsi süllyedést. Nyomor és bűn mindig egy ösvényen jártak.

Az akkori mesterséglegyen nem járt farsádság és éhségtől elcsigázottan házról-házra kéregni s esetleg lopni, mint azt még néhány év előtt is láttuk. Vándorkönyvével úgy lépett a céh szállójába, mint saját házába. Ha nem volt pénze, volt hitele. Ha belegen jött, ápolták s nem kérdeztek előbb: van-e pénze? Munkái is kapott a céh előjárásból, de azt meg is kellett becsülnie.

Ha egy mestert vagy legényt valaki becsületen tetten vádolt, míg a vád alól tisztázva nem volt, nem vehettek részt a céh gyűlésén. Aki hiánytalanul vagy rossz anyagból készült árut árult, áruit vesztíti. Istenem! Ha ezek ma is így volnának, de sok gyűlés volna néptelen, de sok árut ringatna az öreg Tisza hulláma!

Ha a mesterséglegyen a hét valamely napján szabadságot akart, ezt csak vasárnap délután kérhette mesterétől józan fejfel. Ha szabadság

nélkül mulasztott, egész héten nem kap fizetést és munkát. Némely céheknek a legény minden mulasztott munka nap után fizetett egy font viaszot. Inasnak szabadág nem járt.

Iparos, kereskedő akármily vagyonos volt is, nem lett hitlen pályájához. Gyermekeit sem vonták el a pályájuktól, hogy urnak, hivatalnoknak neveljék őket. Az ősapák mesterségét örökölték a késő unokák is. Csakugyan született mesterelemek és kereskedők voltak. Mintha ma — hála Istennek — visszaterőben volna ez a kor. A halálos ágyán fekvő mester, magához hívatta két társát, a mesterségre még gyöngye fiát beíratta a céhbe tanulónak s egyszersmind azonnal legénynek szabadították föl. Az özvegy, ha céhbeli mester leánya volt, ki érte, mert tanulta atyja mesterségét, férje halála után teljes joggal folytatta a mesterséget. Szavazata is volt. Joga volt még a céhmestertől is elvenni a legügyesebb legényt, hogy gyermekeit jól fölnevelhesse. A legény, ki mesternek a leányt vagy özvegyt vette nőül, ha maga is céhbeli mester fia volt, az egész vándorlási időtől fölmentették a céh díjaitól is. A csapásoktól elszegényedett mester, ha más mesternél legény skámba kényszerített dolgozni, mesteri tekintélyét sértetlenül megtartja.

A nyomortól a céhláda menti meg az iparost. Vele az erkölcsi súlyedéstől is. A céhláda fizettek nagyobb összegű, azontul hetekint kisebb összegű pénzt a céhbeliek. Egybevetve a közelmúlt posványos állapottal, mennyivel tökéletesebb volt amaz Szédelgés nélküli igazi szociális intézmény. Szűlő ipartörvényünk javai tettekben volt ott megírva.

Közerköles rovására ment életet nem túrték. Kimondták: „Mínthogy a csipkevetés könnyű munka s a felnőtt leány, ki könnyű munkát végez, paráználkodásra hajló, kényszerítessenek becsületes házak szolgálatába.

Egészséges intézkedések voltak ezek legnagyobb részt. Adjuk fel az üres elméletet, paragrafusozást s ültessünk át 3—4 évszázad gyakorlatot!

Rovatvező: Csarala Dávid.

A legujabb elvi döntések a fényüzési adó tárgyában

A budapesti kereskedelmi és iparkamarának a következő kérdésekben sikerült a pénzügyminiszteriumban ujabbban elvi döntéseket elérni:

Ampolnak (villanylámpák ertővel, festéssel és rojtjal) fényüzési tárgyakká minősíthetők, ha rendeltetésük főleg az, hogy a helyiség díszítésére szolgáljanak, ha nem saját anyagukban és színükben mintázott üvegből vannak, hanem bármilyen néven nevezett más díszítéssel vannak ellátva, feltéve, hogy vételáruk 100 koronát meghaladja. A saját anyagban és színben mintázott ampolnak, amennyiben iparművészeti tárgynak nem minősíthetők és közhasználati célt szolgálnak, adómentesek.

Egyszerű bársonytáskák adómentesek, a művészi kivitelűek adókötelesek.

Csiszolt üveg fialcon, dugóval, csiszolt üvegburák csillárhoz, nem fényüzési tárgyak, mert a

csiszolás csak táblalüvegre nézve állapítja meg a fényüzési jeleget; edzett burák adókötelesek. Az üvegből készült lámpaernyők szintén.

Gyöngyrotok villanylámpákhoz, ha díszítárgyak, adókötelesek.

Menyezeti lámpa anyagból, csiszolt vagy homályos burával ellátva, rendszeren adókötelesek. Zöld asztali lámpaernyők adókötelesek, mivel a zöld festés díszítésnek tekintetik.

Menyasszonyi fátol selyemből fényüzési tárgy. Ugyancsak fényüzési tárgyak a menyasszonyi és sirkoszorúk is.

Fontos döntést hozott a miniszterium az összes kézimunkák tekintetében is. A kézimunka ugyanis, mint ilyen nincs felemlítve a fényüzési tárgyak között. Adóköteleesség válik azonban a kézimunka akkor, ha iparművészeti tárgynak tekintendő és ha oly tárgyakon van alkalmazva, amely főleg a lakás díszítésére szolgál.

A himzett papucsok csak akkor adókötelesek, ha iparművészeti tárgynak minősíthetők. Ugyanez áll a himzett kocsi- és bölcöskutakokról is. A himzett selyemmel felszerelt tűpárnák nem minősülnek fényüzési cikkeknek. A posztóterítők gobelin és pointlacet díszítésekkel fényüzési cikkek.

Selymre festett szentképek nem minősülnek fényüzési cikkeknek. Ellenben a kézzel festett selymekkel fényüzési cikkek.

Himzett gallérbobozok használati tárgynak minősítendőek. Oratartók plüsből, selyemből fényüzési cikkek.

Különösen az asztalos szakmát közelről érinti az az elvi döntés, hogy egy szoba butor egy egységnek tekintendő és így már akkor is adóköteleesség válik, ha nem egy tárgy, hanem az egész szoba vételára a 10,000 koronát meghaladja. Nem fényüzési tárgy ellenben az a butor darab, amely noha csiszolt tükrökkel van ellátva, de oly fából van, amely a végrehajtási utasítás értelmében nem minősül finom fának. Ilyen esetben a butorra alkalmazott csiszolt tükrök után sem kell adót fizetni.

Igen lényeges az az elvi állásfoglalás, hogy az autókhoz való golyós csapagy nem minősül a 32. szakasz alapján jármű alkatrésznek, mert a csapagy az alvázhoz tartozik.

A vascsilárók akár pácolva, akár galvanizálva, a rézcillár sárgarézből vagy galvanizálva, a falcillárak faragott kivitelben vagy sima kivitelben fényüzési tárgyaknak minősíthetők.

Nem fényüzési tárgyak ellenben az egyszerű zsinórfüggesztékek, amennyiben üveggradcska-dísz is van rajtuk.

Ha üvegtárgyak más tárgyakkal vannak mechanikai összefüggésben, csak úgy minősülnek üvegtárgyaknak, ha tulajdonilag üvegből vannak.

Egyszerű rudfüggeszékek vasból vagy rézből nem esnek fényüzési adó alá.

Fali karok, asztali lámpák esetleg igen.

Üveg tűpárnák adókötelesek.

A csillár-felzerelésnek díja nem esik fényüzési adó alá.

A miniszterium felfogása szerint azonban

itt a 65. szakasz jön alkalmazásba és ha a fenyőtüzi tárgyakra eső része a számlának tulajdonosnak látszik, akkor az ellenértéknek a fenyőtüzi tárgyakra eső részét az adófelügyelő helyettes, védeken pedig a pénzügyigazgató hivatalos becsléssel fogja megállapítani.

Ez u. a. b. elvi döntések még mindig nagyon keveset változtattak azon a bizonytalanságon, ami kereskedőink körében a fenyőtüzi adó kezelése körül fennforog.

Ujabb döntések — újabb megfontolások s a minisztérium rá fog jönni arra, amit a praktikus kereskedőink már régen kitaláltak — minél egyszerűbben — minél több adót elérni, de nem az üzletben, hanem a határvárosnál.

MOZZANATOK

A Baross Szövetség központi új igazgatója. A központi igazgató-választó közgyűlés igazgatóvá dr. Kossalka János műegyetemi tanárt választotta meg. Biztosra vesszük, hogy a közgyűlés felismerte az új igazgatóban azokat a kiváló gyakorlati tulajdonságokat, azt a végnélküli energiát, mely közgazdasági életünknek a Baross Szövetség elvei szerint való átalakításához elegendhetetlen. A magunk részéről e helyen is melegen köszöntjük az új igazgatót.

Egy érdemes ipari férfin kiáltatása. Az Elő Szegedi Cipő-, Csizma és Papucstermelő Szövetkezet igazgatója Szabó Gyula a vállalat cinkotai és miskolci intézetéinél, továbbá a fővárosban lévén, gyakran és huzamosan elfoglalva, a szegedi anyaintézethez az eddigi titkárt, Jungert Emil teljes jogkörrel igazgató-helyettesnek választotta meg. Jól esik hirt vennünk arról, amikor egy olyan egyén érvényesülését halljuk az ipari adminisztrációban, aki jeles iskolai végzettség után oly időben mert ipari vállalat szolgálatába állani, amikor ezt nemcsak könnyelműségnek mondták, hanem szinte lenézéssel volt egy értelmű. Bár már annak idején követték volna ifjaink az új igazgató nemes példáját!

Taggyűlésünk. A szegedi fiókkör legutóbbi választmányának határozatából a legközelebbi taggyűlést f. hó 21-én, pénteken este 8 órakor tartja Nemeth István Tisza Lajos körút 1. szám alatti vendéglőjében (A pénzügyi palotával szemben). Aki vacsorázni is óhajtana, ezt vagy iródnakban, vagy a jelzett helyen mielőbb jelentse be. Ugyanaznap déltől 5-kor választmányi ülés.

Választott bíróságnak. A Baross Szövetség alapszabályai szerint minden fiókkör kebelében is alakulnia kell egy választott bíróságnak, mely a szövetség tagjai vitás ügyeit van hivatva nagy nyilvánosság elkerülése mellett elintézni. Az iparos és kereskedő világ kétségtelenül önmagát becsüli meg, amikor az ily választott bíróságok ítéletének magát aláveti. A szegedi fiókkör is is megalkotta a közeli napokban a választott bíróságot. Ez az autonómia is kell, hogy tömörítésre indítsa az önérvényesítő iparost és kereskedőt.

Magánmérnöki szakosztályunk. A Baross Szövetség arra törekedvén, hogy az iparos, kereskedő és mezőgazdasággal foglalkozók tömörülésének a rokon szakmájakat is megnyerje, megalkototta a magánmérnökök szakosztályát is. Fiók körünk is kiegészítette önmagát ily szakosztállyal. Bizton reméljük, hogy e szakosztályunk megfogja találni a többivel való hasznos együttműködés lehetőségét.

Megérkezett a petróleum. Mint mult lapszámunkban jeleztük a fiókkör támogatása mellett városunk egyik legrégebbi és legkiválóbb cége, a Danner Péter és fia cég egy ciszterna petróleumot kapott. A petróleumot maga a cég fogja a keresztény közönségnek kiosztani. Mint értesülünk kicsinyben 48 korona lesz literje.

Kanaán pusztulása a címe annak a két-kötetes igazán kiváló ókori regénynek, mely megjelenésével méltán keltett rendkívüli feltűnést az ország könyvpiacán. Szerzője 'Szépvízi Balázs Béla. A mű a modern irányregényeknek igazi remeke ókori tárgy van felgolgóva benne a ma emberének. Simán beadott intelem a magyar kereszténységnek. Külső kiállítása is nagyon tisztes. A két kötet ára 150 kor, Kapható lapunk kiadóhivatalában is.

Állást foglalkozást haphatnak a hatósági munkaközvetítő hivatalnál (Templomtér 8 sz. Telefon interbűn 9—73. sz.) Iparterület székházában. Fakitermelő 1000, kubikos 60, bádigos 1, kovács 2, órák 2, fazekas 1, bognár 20, kosárfonó 3, kádár 3, faszobrász 1, timár 4, kötszővő 1, szövő 3, kötélgyártó 4, borbély 2, mészáros 1, ács 15, kőműves 6. Tanoncok: műlakatos, géplakatos, csizmadia, cipész, asztalos, kereskedő, kalapos, szabó, bognár, kádár, fasztergályos, bádigos, kovács, timár.

Törvényjavaslat a hadiváltásgról. Budapestről jelentik: Belitska Sándor honvédelmi miniszter a hadiváltásgról szóló törvényjavaslatot fogja elsőnek a nemzetgyűlés elé terjeszteni. Ez a törvényjavaslat fokozatos váltásgró a háborúban részt nem vett hadköteles férfiakra a szerint, amint egyáltalán nem katonáskodtak, itthon voltak, vagy a hadtápkörleten voltak. A váltásgr a jövedelmi adóhoz viszonyul.

A bor és borseprű kiviteli illetéke legutóbb a következőképp állapították meg. Bornál literenkint 3 korona, borseprűnél 75 fillér.

HIRDETÉSEINK Lapunk ezidőszertint 1000 példányban jelenik meg, a közel jövőben pedig megkészszerződik. Ezenkívül nemcsak Szegeden és a fővárosban lesz otthonos, hanem Hódmezővásárhely, Makó, Szentes, Csongrád, Kiskundorozsma, Kistelek, Fegyverhaza és ezek környékén, ezért az iparosok, kereskedők, mezőgazdák és rokonszakkal foglalkozók legalkalmasabb és legmegbízhatóbb sajtószerve a hirdetésekkel illetőleg is. Különös súlyt ad hirdetményeinknek az, hogy fiókunk választmányja a hirdetőket megbízhatóság szerint elbírálja, tehát ha lapunk a hirdetményt közli, a hirdetett céggel szemben a nagyközönség mindenkor bizalommal viseltetik.

Kérelem előfizetésre

Nem az irgalom, nem a könyörület jegyében tesszük ezt. Magát az iparos- és kereskedő-világot, a mezőgazdákat és rokon-szakkákkal foglalkozókat (vállalatok, pénz-, intézetek, szállítók, ügynökök stb.) aláz-nánk meg, ha ezt tennénk.

Szeretnénk hinni, hogy kérelmünk egy udvariassági forma, melyen azonban átszűrődik bizonyos erkölcsi kötelezettség. Ez pedig az, hogy egy sajtóorgánium nélkülözhetetlen a fenti szakmákra nézve s ha így van, önmagának tesz szolgálatot, aki azt ma „szerénynek” mondható évi 100 K-jával támogatja. Félévre 50 K, negyedévre 30 K. Egyes lap példány 3 K.

Ugyancsak kéréssel fordulunk érdekköreinkhez, hogy sajtószervünkben az Ipar és Kereskedelemben, mint saját lapjukba hirdetések leadni sziveskedjenek. Tisztelettel idézzük, hogy lapunk a Baross Szövetség szegedi fiókjának lapja s mint ilyen csak és kizárólag megbízható cégek hirdetményeit veszi fel, így érthető lesz a nagy közönség bizalma s a hirdetések eredményes volta. A lap hetekint egyszer, de minden esetben 1000 példányban jelenik meg így Szeged és az Alföld egyik hirdetésekre leg-rátermettebb szerve.

Hirdetések, valamint előfizetések a szerkesztőségbe. Szeged, Honvéd-tér 8. sz. alá küldendők.

Hazafias üdvözlettel:

Az Ipar és Kereskedelem
szerkesztősége és kiadóhivatala

Vénig Gyula Gizella-tér 3. sz.

készít elsőrendű anyagból
a legdivatosabb kivitel-
ben cipőket, színes бага-
riákból nagy választék.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen!

Szvaton és Kucsos

műszaki vállalat.

Mezőgazdasági gépek.

Üzemanyagok.

Iroda: Petőfi Sándor-sugárút 22.

Műhely: Feketesas-utca 22.

Házhoz járó

magán-tanításra

ajánkozik elemi-, polgári iskolás, vagy
gimnáziumi alsóbb osztályú tanuló mellé a
német nyelvben is jártas állami igazgató-
tanító. Cím a kiadóhivatalban.

„CYLOL” fagyszesz

a világ legbiztosabb

fagyás elleni szere.

Kapható a HATTYU drogériában

NEMECZ-nél Tisza Lajos-körül
73. szám alatt.

Telefon 3-41.

Telefon 3-41.

Férfi és női szövetek,

selymek, grenadinok,
farsangi ujdonságok,
teveszőr kabátokban és harisnya-
különlegességekben
óriási választék

KETTING JÁNOS divatruház

Kigyó-utca 2.

a Belvárosi-kávéház mellett.

Nem! Nem! Soha!

SZEGEDI ÉPÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Iroda: Károly-u. 11. Telefon 2-28.
Telep: A Petőfi Sándor-sugárúti
vámház mögött. Telefonszám 9-47.

Elvállal minden szakmába vágó építkezési munkálatok tervezését és kivitelét. Anyag-raktárában, a Petőfi Sándor-sugárúti vámház mögött, építési anyagok, ugymint mész, cement, fűrészfűrész-áru, beton-áru, kátránypapír, fedőlemez, tűzifa, faszén kapható.

FRIEDRICH JÓZSEF

EGYENRUKHÁZA ÉS HADFELSZERELÉSI INTÉZET
TELEFON 1433 SZEGED, TELEFON 1433
DUGONICS-TÉR 11. SZÁM ALATT

Bruckner Testvérek

vasáruháza, Szeged
Kossuth Lajos-sugárút és
Tisza Lajos-körút sarkán.
Telefon 226.

Ajánlunk vas, acél, ércmű és konyha-felszerelési cikkeket. — Nagy raktár „Folytonegő” kályhákban „Lándzsa kályhagradiátor”. Épület és bútortvasálás, carbib és mindenféle gazdasági eszközökben.

Jutányos árak, pontos kiszolgálás!

Piskolty Károly

URI SZEBŐ

Szeged, Zrínyi-utca 14. sz. I. em.

KOCSIS FERENC

Üzlet és csomago kereskedő

SZEGED

Takaréktár-u. Grófi-palota

Telefon 452.

Kotlár Rudolf és Hajdu József

fényező mester

Iparművészeti rajzoló

Festő- és Falpári Vállalata
Szeged, Csongrádi-palota

Miniaraktár Takaréktár-u. 8.

Telefon 287

Ipartelep: Polgár-utca 24. sz.

Telefon 287

Gárgyán Imre és Fia

borkereskedő és szőlőbirtokos

SZEGED, Kórház-utca 13.

Telefon 11-43.

Telefon 11-43.

Mezey és Társa

vaskereskedő

Szeged, Feketesas-utca.

Legelősebb bevásárlási forrás kályhákban, konyhaedényekben és minden ipar részére szerszámokban, ugyeintén vadászati cikkeken.